

SPELER X

co-auteur Sylvie Marie

voetbalroman

Vrijdag – Podium

Beeld omslag Studio Jan de Boer
Vormgeving binnenwerk theSWitch
NUR 301

Voor België:
© 2013 Speler X, Sylvie Marie en Uitgeverij Vrijdag
www.uitgeverijvrijdag.be
ISBN 978 94 6001 184 9
D/2013/11.767/176

Voor Nederland: Uitgeverij Podium
ISBN 978 90 5759 600 1
www.uitgeverijpodium.nl

e-boek:
ISBN 978 94 6001 186 3

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘I worry that my son might not understand what I’ve tried to be. And if I were to be killed, Willard, I would want someone to go to my home and tell my son everything – everything I did, everything you saw – because there’s nothing that I detest more than the stench of lies. And if you understand me, Willard, you will do this for me.’

– Kolonel Kurtz in *Apocalypse Now*

1

Ik wilde nooit voetballer worden. Ik ben er, zeg maar, in gerold. Gerold. Bestaat er betere beeldspraak voor een voetballer? Voetbal maakt van mannen wat blond haar doet met vrouwen. Het zadelt ons op met het label 'dom'. Domme voetballers. We denken met de benen in plaats van met het hoofd en als we ons hoofd al eens gebruiken is het om een bal te koppen. Maar dat is nog niet eens het ergste, het is wat we in onze vrije tijd doen. Daarin denken we, nog erger, met onze lul. Spuiten is scoren. Ja, spuiten is in een vol stadion een gigantische sliding over een natte grasmat maken om daarna door een team bedolven te worden dat door het dulle heen is. Natuurlijk is dat volle stadion tienduizend keer beter dan seks, maar dat weet ik alleen, als voetballer. Een buitenstaander vat dat niet. Bovendien is de lijn tussen wat er naast en op het veld gebeurt, niet zo afgetekend en helder als op tv.

Neem nu die spelletjes die we af en toe na de training speelden. Latje trappen bijvoorbeeld. Dat was een van de vele manieren om de gedachten te verzetten na een

periode van presteren op het veld. De eerste keer dat ik het speelde, was het al bingo. Mosi – rechtsvoor, maatje, ik stel hem later uitgebreider voor – legde de bal op de penaltystip en deed een paar stappen zijwaarts. De rest van de ploeg stond erbij te gniffelen. Mosi vroeg of ik de regels kende. ‘Natuurlijk,’ zei ik. Waarop hij meteen zei: ‘Goed zo, begin er dan maar aan.’

Ik haalde diep adem. Een paar seconden lang keek ik afwisselend van de bal naar het doel. De bal. Het doel. De bal. Het doel. Focussen. Een doelman hoefde ik niet in de gaten te houden. Voor latje trappen was er geen doelman nodig. Zo nam ik een aanloop, gaf de bal een flinke trap met mijn rechtervoet en richtte mijn ogen weer vliegensvlug op het doel. De bal raakte de lat en kaatste met hoge snelheid terug het veld in. Gejuich van de spelers.

‘Knap! Scoren is één ding, maar de lat raken is een stuk lastiger. Net als in een bierflesje pissen, moet je ook eens proberen,’ zei Mosi. Zijn ogen fonkelden. Kleine sterren aan een nachtelijke hemel. Mosi was zo’n typische, goedlachse Afrikaan.

Nadat een speler de bal weer op de stip had geparkeerd, riep Mosi dat het zijn beurt was. Ik deed een paar passen opzij en zag hem op de bal af stuiven. Eén welgemikte schop later kaatste ook deze bal terug, ditmaal vanaf de paal.

‘1-1,’ zei ik. ‘Nu hebben we allebei al minimaal een pijpbeurt verdiend.’

Mosi lachte. 'De avond kan nu al niet meer stuk!'

Zo was het weer aan mij. En erna opnieuw aan Mosi. Het werd 2-1. Het werd 2-2. Het gegriinnik van de spelers die het duel aanschouwden, zwol aan.

'Nu hebben we allebei recht op seks!' schaterde Mosi. 'Zo vlot is het nog nooit gegaan!'

We hadden allebei nog twee van de vijf beurten te gaan. Latje trappen had simpele spelregels: als de winnaar van het duel erin slaagde om de lat drie keer te treffen, dan betaalde de verliezer hem een potje anale seks met een escortmeisje. De locatie van het vertier mocht de winnaar bepalen. Als we zo bleven doorspelen, zag het ernaar uit dat het er die avond van zou komen – Mosi of ik zou de jackpot vangen. Ik, zeker in die tijd nog zo zacht als een eitje, wist niet of ik dat wel een leuk vooruitzicht vond. Dergelijke seks was niet aan mij besteed. Of tenminste, ik had het toen nog nooit gedaan. Uiteraard wilde ik het eens uitproberen, maar met iemand die ik zelf had uitgekozen en op een moment dat het mij uitkwam, niet als iedereen van het team ervan op de hoogte was. Voor mij was gewone seks, de prijs bij twee keer scoren, of zelfs de pijpbeurt bij één treffer al spannend genoeg. Maar Mosi zomaar laten winnen was geen optie. Als zou opvallen dat ik met opzet de lat miste, zou de solidariteit die er toen heerste in de groep, meteen aan diggelen liggen. Een misser moest dus erg subtiel gebeuren.

Ik moet een tijdje hebben staan treuzelen, want ik hoorde iemand roepen: 'Schiet eens op!'

'Ja, ga er maar eens voor.' Mosi stond ineens heel dicht bij me. De afstand tussen ons was amper een duim breed. Mosi was een halve kop groter dan ik, dus ik moest wel omhoogkijken om zijn ogen te vinden. Zijn zwarte pupillen keken me strak aan.

'Oké dan,' zei ik op een zo luchtig mogelijke manier. 'We zullen eens zien wie het geluk aan zijn kant heeft. Ga maar opzij, zodat ik kan schieten.'

'Zoals je wilt,' zei Mosi en hij deed een paar stappen achteruit.

Ik concentreerde me, nam een aanloop en trapte de bal ver over het doel.

'Oeps,' zei ik en ik liet die laatste s nog lang tussen mijn tanden sissen. Ik had de lat wel willen missen, maar zo erg missen was niet mijn bedoeling geweest.

'Wow, die was écht niet goed!' Mosi riep het terwijl hij zijn handen op zijn hoofd neer liet ploffen. Hij trimde zijn haar in die periode zo kort dat het van veraf gezien leek alsof hij kaal was.

'Ben je soms bang voor de hoofdprijs?' vroeg hij met samengeknepen ogen. 'Laat mij maar eens tonen hoe het moet!'

Hij legde de bal op de stip, ging drie grote passen achteruit, nam een aanloop, trapte en miste ook. De bal werd netjes in de bovenhoek van het net geparkeerd, dat wel, maar de lat had hij niet geraakt.

‘Zo!’ riep ik. ‘Wát ging jij me laten zien?’

‘Het was een mooiere trap dan die jij ons daarnet hebt getoond,’ snoof hij.

‘Wacht, ik neem revanche!’ Ik haalde de bal, plaatste hem op de penaltystip en focuste me. Ik trapte hard en onverbiddelijk, in een poging de bal net over het doel te laten landen. De bal boog echter sneller dan ik had gedacht en de knal van de bal op de lat weerklonk.

‘Godverd...!’ Ik slikte mijn vloek in.

Het spelersteam ging uit zijn dak. ‘Guy gaat anaal, olé olé!’ De vreugdedansjes die ze erbij maakten, waren zo uitbundig dat het wel leek alsof ze de Champions League gewonnen hadden. Nee, nu overdrijf ik.

‘Kalm, kalm, iedereen!’ Mosi had een klok van een stem waardoor het leek alsof hij zijn roeping als cipier had gemist. ‘Ik heb nog een kans. Als het gelijk wordt, moeten we de hoer delen!’ Hij lachte luid. ‘Al eens met twee tegelijk in een vrouwenkont gezeten, Guy?’

Ik grijnsde, stak mijn handen uit om de bal te vangen die een teamgenoot had opgeraapt en legde hem op de stip.

‘Doe maar!’ zei ik.

Mosi trapte er, net als ik bij mijn vierde beurt, ver boven. Dat betekende dat de eindstand 3-2 was en dat ik het duel gewonnen had. Ik had meteen door dat Mosi zijn laatste bal er met opzet zo hard over had getrapt.

‘Inderdaad.’ Mosi leek mijn gedachten te kunnen lezen. ‘Je dacht toch niet dat ik je eerste anale avonturen wilde zien?’ zei hij.

Ik trok mijn wenkbrauwen op.

‘En kijk niet zo,’ vervolgde hij. ‘Ik weet dat ’t je eerste keer is. Dat voel ik. Zeg maar waar je het wilt laten plaatsvinden en ik zorg ervoor dat je op die locatie je hoer geserveerd krijgt. Op een dienblad.’

Die avond kreeg ik een meisje aan huis geleverd. Toen de deurbel ging, had ik nog even gehoopt dat het gewoon de pizzajongen zou zijn. Maar nee, daar stond een jonge vrouw voor mij, schaars gekleed en met geen greintje twijfel in haar ogen.

Latje trappen, dus.

Ahum, excuus dat ik zomaar van wal steek zonder eerst te vertellen wie ik ben en waarom ik dit schrijf, maar het moet eruit. Nu goed, noem me maar Guy, zo doopte ik mezelf een paar regels geleden al. Familiennaam? Laten we zeggen Woodbridge. Vader is Engels, moeder Belgisch. Aangenaam. En ik ben met dit schrijven begonnen nu ik min of meer met voetballen gestopt ben. Nee, ik ben met voetballen gestopt. Mijn hoofd weet het nog niet zeker, maar mijn hart wel.

Voetballen is niet voor mensen, voetballen is voor haaien. In de operatiekamer, bij de transformatie van mens naar haai, moet het bij mij ergens fout zijn gelopen. Ik heb de kabels, de infusen en verbanden van mijn armen en borst gerukt, ik heb dat idiote schort uitgedaan en ben naar buiten gerend. Daar stond ik dan, op een volle par-

keerplaats, de wind spelend met mijn schaamhaar, mijn lul nog bungelend van de sprint.

Was het maar zo gegaan. Nu ik hier op een gang van het academische ziekenhuis op een bankje zit te wachten en mijn handen bekijk, vraag ik me af of die handen geen haaienhanden zijn. Het lijken grote vinnen die alleen maar kunnen slaan en het vasthouden hebben afgeleerd.

2

Het is onduidelijk hoe ik me nu tot haar verhoud. Voor mij, en vooral voor de dokters. Ik mag gelukkig vaak genoeg bij haar op bezoek komen, ook al ben ik officieel geen familie en weet ik niet goed wat ik moet antwoorden als ze me vragen of we een andere vorm van relatie hebben. Vaak raden de artsen en verplegers me aan om de buitenlucht eens op te zoeken. Een bezoek aan een comapatiënt mag niet té lang duren, zeggen ze. Ach, wat weten ze over coma? Op het internet staan miljoenen dingen over coma, miljoenen dingen die elkaar (uiteeraard) tegenspreken. Je moet bij de patiënt blijven, je mag er niet te lang bij blijven. Je moet ertegen praten, het is onzin om ertegen te praten, en meer van die dingen. Maar goed, ik wil geen problemen en daarom houd ik me regelmatig op in de gangen van het ziekenhuis.

Ook de kantine ken ik inmiddels vrij goed. Ik heb zelfs, hoe stom het ook klinkt, een lievelingsplekje: het kleine ronde tafeltje links in de verste hoek. Daar neem ik plaats met mijn rug tegen de muur en heb ik zicht op alles wat er gebeurt. Ik zie de mensen binnenkomen en

weer naar buiten wandelen, ik zie wat er besteld wordt en ik zie het wisselen van de shifts achter de bar. En ik kan je vertellen dat het enorm boeiend is om dat te bekijken. Het lijkt wel alsof je je in een treinstation bevindt, maar dan wel een station waar de randfiguren oververtegenwoordigd zijn. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, tuttige dames en overdresse mannen met das en zo, maar de meesten hier dragen de goorste kleren. Afgedragen, wijde broeken, uitgerekte T-shirts en pluizige truien. Als je ze een kwast in de handen zou drukken, zou je ze zonder moeite voor werklieden aanzien – de muren snakken hier trouwens wel naar een lik verse verf. Vooralsnog verzorg ik mezelf vrij aardig. Tenminste, dat vind ik.

En hoewel het gebouw er belabberd uitziet, komt hier elke dag iemand van de schoonmaakploeg voor wie ik, terwijl ik op mijn stoel blijf zitten, mijn voeten even moet laten zweven. Het is altijd dezelfde kerel, eerder een jongen nog, een beetje slungelachtig en met een bos bruine krullen. We hebben nog geen woord gewisseld. Ik doe mijn benen automatisch omhoog als ik hem zie naderen. Vliegensvlug gaat hij dan even met zijn swiffer onder mijn stoel heen en weer en geeft me een kort knikje ten teken dat ik mijn voeten weer neer mag zetten.

Ik bestel een koffie, soms een biertje, wrijf met mijn handen over het ruwe, grijsbespikkelde blad van het tafeltje en maak nu en dan notities. Toch houd ik het er nooit langer dan een uur of twee uit. Vooral omdat er in die tijd altijd wel iemand binnenkomt die me herkent en me

dan probeert te bespieden, maar ook omdat ik altijd weer naar haar verlang. Ik wil naast haar zitten in die kamer, ook al betekent het dat ik haar toegetakelde gezicht moet zien, met die grote beademingsbuis in haar mond, en dat ik constant haar hartslag op een monitor moet aanhoren. Het idee dat ik zo dicht als mogelijk bij haar in de buurt ben en dit wachten voor haar doorsta, troost me, al weet ik niet waarom. Ik ben het haar in ieder geval verschuldigd.

Telkens wanneer ik de deur van haar kamer open en ik het vertrouwde gepiep van haar hartslag hoor, begin ik te tellen. Elke piep tel ik. Pas bij honderd hartslagen durf ik te stoppen met tellen. Ik maak mezelf wijs dat, als ik het niet doe, ze die dag nog zal sterven. Dus doe ik het, met zorg en toewijding, net als de rituelen die bij het voetballen hoorden.

Een wedstrijddag bijvoorbeeld, dat was een aaneenschakeling van handelingen die allemaal perfect uitgevoerd moesten worden zodat ze konden samenvloeien in een prestatie op het veld. Ik was de slaaf van mijn eigen bijgeloof. Maar ik was niet de enige die zich met rituelen inliet. Het was voor iedereen – in ieder geval elke speler, maar ook voor de trainer én voor vele supporters – een bloedserieuze aangelegenheid.

Ik denk aan die keer dat ik voor het eerst het stadionlied mocht uitkiezen onder begeleiding waarvan de spelers het veld betraden. Een zeventienjarige snotneus was ik en zenuwachtiger dan ooit. Ik was zelfs nerveuzer om die

taak te volbrengen dan om voor het eerst in het basisteam te spelen, want dat gebeurde toevallig tijdens dezelfde wedstrijd. Het was alsof ze nog meer druk op mijn schouders wilden leggen. Zonder overdrijven was het kiezen van dat liedje een zeer zware verantwoordelijkheid. Dat had ik gezien aan hoe de andere spelers ermee omgingen. Zonder de adrenalineboost die de muziek moest geven, was er geen focus. En zonder focus geen goede wedstrijd. Kortom, honderd procent onzin, maar wel van het soort waar je voor de zekerheid toch maar niet van af durfde te stappen. De song moest opzweepend zijn en tegelijkertijd ook een meezinger. Hij moest ritmisch zijn, maar niet te plat. Hij moest fris zijn, maar ook de oude dichards meekrijgen.

Dagen heb ik gezocht naar de ultieme track. Ik sloot me op in mijn kamer en draaide album na album na album. Ik weet nog goed dat ik wat ik in huis had, ineens allemaal niet goed genoeg meer vond. Uiteindelijk koos ik met een klein hartje voor 'Basket Case' van Green Day. Dat was destijds een van mijn favoriete songs – hoewel het al lang niet meer in de hitlijsten stond – en ik hoopte dat het ook de rest kon bekoren. Want, zoals het een echt goed ritueel betaamt, mocht ik over mijn keuze met niemand anders van de ploeg spreken. Iedereen moest erdoor verrast worden op het moment zelf. Een hel, dat zeg ik je. Maar 'Basket Case' werkte, wonderwel. Al bij de eerste akkoorden begon iedereen luidkeels mee te brullen. De spelers die nog op de banken zaten, veerden op en kregen

er een blik van in hun ogen die paracommando's zouden benijden. Ik wreef in mijn handen en kreeg pas op dat moment werkelijk zin in de wedstrijd. En ook de zenuwen kwamen eraan.

Kijk, ik zou eigenlijk zo'n hele wedstrijddag – én nacht – eens in gedachten moeten overdoen om zicht op de rituelen te krijgen. Laat ik die eerste wedstrijd in het basisteam eens voor de geest halen. We moesten thuis tegen een middenmoter, die dat seizoen al meer verloren had dan gewonnen, zodat het van de trainer een veilige keuze was om me juist in die wedstrijd te laten debuten. En wie waren wij? Greyham City, dat waren wij. Of tenminste, zo heb ik de club in deze notities omgedoopt. Topploeg uit de Premier League, lange geschiedenis, pieken en dalen. Dat kan nog elke club zijn, maar daar moet je het maar mee doen. Goed, hier gaan we.

Er was mijn fetisj voor de hele, ronde uren. Alles moest altijd op hetzelfde uur gebeuren. De avond voor de wedstrijd kroop ik bijvoorbeeld stevast om tien uur, of op het laatst om elf uur, in bed. De volgende ochtend ging ik om acht uur eruit – ik mocht echt niet eerder wakker worden! – om uitgebreid te douchen en te zorgen dat ik om negen uur stipt aan de ontbijttafel zat. Ik herinner me trouwens van mijn debuut het vreselijke detail dat Dad om onwaarschijnlijke redenen, ik ben ze vergeten, het ontbijt nog niet had klaargezet. Dat betekende dus

dat ik zelf vers roggebrood moest gaan halen en pas later kon eten. Lichte paniek, dat kan ik wel zeggen. Toen Dad even later de keuken in wandelde, klampte ik hem aan als een klein kind: 'Fuck, Dad, er is geen ontbijt! Je weet toch dat ik om negen uur absoluut moet eten. En dat vandaag. Fuck! Hoe kan je dat nu vergeten?' Enzovoort. Hilarisch. Achteraf. Dad gebaarde me rustig te blijven en rende naar buiten. Ikzelf begon als een gek champignons te snijden. Een kleine twintig minuten later stond het ontbijt op de tafel: een roerei, gebakken champignons en tomaten, geroosterd roggebrood, schijven verse ananas en een goede kop groene thee. Ik probeerde toen rustig te eten terwijl ik de voetbalpagina's van de krant aandachtig doornam, maar iets in mij dramde alsmaar door dat mijn ritueel nu mislukt was.

Er was het verplichte moment van me-time. Dat kwam erop neer dat ik erin moest slagen een uitstekend gevoel over mezelf te krijgen. Eerst deed ik een inspectie van mijn uiterlijk voor de spiegel. De jongen die ik ten tijde van die eerste wedstrijd was, was 1 meter 72 en had dezelfde stevige bos zwart weerbarstig haar als nu. Bruine ogen, dunne lippen en voor een blanke toch een vrij brede neus. Niet lelijk, maar toch – en dat is belangrijker – nogal klein voor een voetballer. In de spiegel probeerde ik zo gefocust mogelijk te kijken, de ogen hard, de grote wenkbrauwen ietwat gefronst zonder de indruk te wekken dat ik ergens gefrustreerd over was. Tegelijkertijd ontspande ik mijn lippen, spande ze weer op, liet mijn tanden zien,

grijnsde en balde toen mijn beide vuisten onder mijn kin. Een pose voor de cover van een voetbalmagazine. Ik moest er koste wat het kost gevaarlijk uitzien.

Me-time was in die periode ook bellen met Leslie – ach, die Leslie! – zodat ze me kon oppeppen. Ze moest zeggen dat ik het vast en zeker goed zou doen. Haar woorden bevestigden mijn vertrouwen. Daarna maakte ik nog even tijd om de laatste zenuwen eraf te rukken. Zonder boekjes of websites, maar gewoon puur op voetbalfantasie en met mezelf in een scorende hoofdrol. Klaarkomen en in je hoofd tegelijk door je knieën zakken na een wereldgoal is noodzakelijk. Of de wedstrijd loopt verkeerd.

Er was het dragen van de juiste kleding, tot de boxer toe. Ik legde alles altijd goed op tijd klaar in de kleedkamer. Ik herinner me scheenbeschermers die zo versleten waren dat ze nog slechts als een lapje stof voor mijn schenen bungelden en elke vorm van bescherming lang voorbij waren. Toch was er geen haar op mijn hoofd die erover peinsde ze te vervangen. Toen ik ze de eerste keer had gedragen bij mijn debuut bij het Engelse jeugdelftal, had ik onmiddellijk gescoord. Diezelfde dag nog hing er iemand van Arsenal aan de lijn. Of ik geïnteresseerd was om bij hen te komen voetballen. Ik was dolenthousiast, maar Dad zag het niet zitten. Hij vond het te ver. In Greyham, waar ik bij City ook al bij de jeugd speelde, konden ze me even goed opleiden, vond hij.

En die boxer? Ik had er ooit een van Leslie als geluksbrenger gekregen. Omdat ik me voor dat goddelijke meisje